

Håkan Skogsjö

Apropå en gravsten – eller kolla aldrig en bra historia!

[om namnet Perón på Åland
och i Argentina]

Särtryck ur

Släkthistoriskt Forum 3/2001

[ISSN 0280-3984]

utgiven av Sveriges Släktforskarförbund

Distribuerad som pdf-fil 2025

Copyright © Håkan Skogsjö (CC BY-SA 4.0)

Apropå en gravsten

– eller kolla aldrig en bra historia!

AV HÅKAN SKOGSJÖ

Det finns ett talesätt bland journalister att aldrig kolla en bra story. Då kan den spricka.

Men kanske historien inte är sann, då kan den inte tryckas. Det är frestande att hoppa över sista kollen. Därav talesättet.

Nu är det inte bara journalister som tänder på bra stories. En middagskonversatör med ambitioner lägger förstås den goda anekdoten på minnet och plockar fram den i lämpligt sällskap.

Lunchhistoria

Det var just vad den åländske premiärministern (lantrådet) *Ragnar Erlandsson* gjorde för några år sedan när han var lunchvärd för Argentinas utrikesminister *Guido Di Tella* som besökte Åland. En argentinare som besöker Åland, då är det läge att dra storyn om att argentinske presidenten *Juan Perón* härstammar från en tullförvaltare i Degerby vid namn *Perón*. Ungefär så tänkte nog lantrådet.

Visserligen är uppgiften om *Peróns* åländska börd aldrig bekräftad, men historien är bra. Mycket bra. Den sätter fantasin i rörelse, såväl hos argentinare som hos finländare, och den kryddas med diktatorn *Peron*, på sin tid en superkändisarnas superkändis. Utrikesministern *Di Tella*s sekreterare, en man vid namn *Alejandro Daneri*, blev så till sig att han ville ha fotografier på de peronska gravstenarna på Föglö kyrkogård, vilket tidningen *Nya Ålands* fotograf *Jan Andersson* ordnade. En journalist tänder på en bra story. Men kolla den inte, den kan spricka.

Sagornas värld

Själv tänker jag heller inte göra det.

Jag litar på de faktauppgifter som *K-G Olin* lämnar i sin läsvärda bok "Öden och äventyr. Plock ur finländarnas historia i Latinamerika" (*Jakobstad 1992*). Med dem som ut-

gångspunkt ska jag försöka visa varför uppgiften om *Juan Peróns* åländska rötter omgående bör förpassas till sagornas värld. Så här lyder historien i korthet:

Tullförvaltaren *Carl Fredrik Perón* flyttade 1852 med familjen till Degerby i Föglö. Sonen *Fredrik Vilhelm Perón*, född 1836 i Helsingfors, blev kontorsskrivare i Degerby och gifte sig med *Margareta Sofia Åkerman*. Makarna fick 1864 sonen *Karl Henrik Bruno*.

Det är denne som ska vara far till *Juan Perón*. *Karl Henrik* utbildade sig till farmaceut, flyttade till Borgå och sedan till Helsingfors, men 1884–85 emigrerade han till USA, där han en tid verkade inom kavalleriet. Hans vidare öden är mer diffusa.

Enligt uppgift ska han ha flyttat till Sydamerika, bildat familj där och dött på 1910-talet i *Comodoro Rivadavia* i södra Argentina. Ett barn i denna familj ska alltså ha varit den blivande diktatorn *Juan Perón*.

Avdankad student

Låt oss också ta saken från andra hållet.

Enligt biografierna föddes *Juan Perón* den 8 oktober 1895 i staden *Lobos* en bit utanför *Buenos Aires*, som den yngre av två söner till en avdankad student vid namn *Mario Thomas Perón* och hans hustru *Juana Sosa Toledo*.

Farfadern *Tomas Luis Perón* ska ha varit läkare och politiker och dennes far i sin tur ska ha utvandrat från Sardinien och tidigare hetat *Peroni*.

Någon koppling till vår *Karl Henrik Bruno* finns således icke.

De som trots allt ändå vill tro på en sådan koppling, vad styrker de sig på?

Kort sagt: ingenting.

Deras resonemang bygger på att det inte har gått att bevisa att ålänningen *Perón* inte är far till

Juan. De menar att vi inte vet vart *Karl Henrik Perón* tog vägen efter sin vistelse i USA – han kan mycket väl ha åkt till Sydamerika och det finns till och med obekräftade uppgifter att han gjort det – och det är fullt möjligt att *Juan Perón* kan ha velat dölja en nordeuropeiskt härstamning.

Detta kallas omvänd bevisföring. Med sådan går det att »bevisa» nästan vad som helst.

Kaffesäckar

Andra argument som använts väger inte direkt tyngre: En svägerska till *Karl Henrik*, som var rektor för Åbo finska flickskola, ska ha erhållit säckar med kaffe från Argentina.

Juan Perón var kraftigt byggd, 180 centimeter lång, ljushyad och en duktig skidåkare. *Juan Perón* vistades i 5–10-årsåldern i *Chubut*, endast drygt 300 kilometer från den plats där *Karl Henrik* enligt obekräftade uppgifter ska ha avlidit ett antal år senare.

Vad som däremot är intressant att notera är att man inom den finländska slakten *Perón* inte hade hört ett ord om att presidenten i Argentina var en släkting, förrän uppgiften dök upp i pressen efter andra världskriget.

Hur den hamnade i tidningarna är inte gott att veta, men orsaken är lätt att ana. Slumpen hade gjort att samma ovanliga namn bars av en släkt i Finland och en annan i Argentina. Därav drog någon sina egna slutsatser.

Och de journalister som hörde dessa gjorde som de lärt sig: »never check a good story».

Storyn håller ännu efter ett halvsekel – åtminstone som lunchkonversation mellan lantråd och utrikesministrar.

[Tidigare publicerat i *Ny Åland* 1993 13/11]

[Red:s not: gravstenen i rubriken var förstås den som var på omslaget på *ShF 2/01*]

SLÄKT- *historiskt* FORUM

TIDNINGEN
FÖR SLÄKTFORSKARE

NUMMER 2/01 ♦ PRIS 35 KR ♦ ÅRGÅNG 20

Kom Juan Perón i Argentina möjligen från Föglö på Åland? (Foto: E. Thorsell)